"సీతా !"

"మెల్లిగా మాట్లాడు !"

"కాదు సీతా ! నువ్వుకూడా వస్తేనే నాకు ఎంతో సంతోషం. ఆయన నిన్నుగురించికూడా అడిగారు వస్తావుకదూ... ప్లీజ్."

సీత ఏం మాట్లాడలేదు... నవ్వి వూరుకుంది.

ఆరోజు రాత్రి పది దాటింది. పుచ్చపువ్వులాంటి వెన్నెల. ఆ వెన్నెలలో మేడమీద ఒంటరిగా కూర్చుంది సావిత్రి. నిద్రపోదామనే ఆలోచన వచ్చింది. కాని కంటికి కునుకు దూరమయింది.

రేపటిని గురించి ఆలోచిస్తూ వుంటే యీనాడు నిద్ర రావటం లేదు.

"రేపటిరోజు నీ జీవితంలో చిరస్మరణీయమైన దినం" అని మనస్సు వెయ్యిసార్లు పలికింది.

రేపు సాయంకాలం ఆయన వస్తారు. మా యిల్లు అంతా చూపిస్తాను. అమ్మకు ఆయన్ను పరిచయం చేస్తాను. మేము తన అంతస్తుకు తగిన వారమని ఆయనకు అనిపిస్తే చాలు. మా యింట్లో అందరికీ ఆయన అంటే ఎంతగౌరవమో ఆయన తెలుసుకుంటారు. ఆయనకు పార్టీ యిద్దామని చెప్పగానే, అమ్మ ఎంత సంతోషించింది!! ఇంతవరకూ ఆయనతో రెండుసార్లు మాత్రమే మాట్లాడగలిగాను. కాని ఆయన ఎంత ఆత్మీయుడుగా కనిపిస్తున్నారు! రేపు తనివితీరా ఆయనతో మాట్లాడవచ్చు! ఎంత మంచివాడు ! అంత చదువూ ఐశ్వర్యం వుండికూడా ఎంత నిగర్వంగా వుంటారు!

ఆయన కెనడా వెళ్ళిపోతే అంత కాలం చూడకుండా ఎల్లావుండను ? రేపు సాయంకాలం పార్టీ అయిపోయిన తరువాత బీచికివెళ్ళి, వెన్నెలలో కూర్చుని సముద్ర తరంగాల వంకచూస్తూ, ఆయనతో ఎన్నో విషయాలు మాట్లాడుతూ యీ ప్రపంచాన్నే మరచిపోవాలి.

నా మనస్సుని ఆయన గ్రహించి తన పాదాలచెంత రవ్వంత చోటు యిస్తే చాలు.

అనేక యుగాలు గడిచి మరునాటి సాయంకాలం వచ్చింది. సరిగ్గా ఆరుగంటలకు ఆ నల్లటికారు సావిత్రి వాళ్ళ యింటిముందు ఆగింది. అతను క్రిందకు దిగాడు. ఆనందంతో సావిత్రి హృదయం ఉప్పొంగిపోయింది. చిరునవ్వు పెదవులమీద చిందులాడింది. రెండంగల్లో కారు దగ్గరకు వెళ్ళింది.

అతని వంకచూస్తూ "నమస్తే!" అని అన్నది.

కారులోంచి ఒక అందమైన అమ్మాయికూడా దిగింది. ఆ అమ్మాయికి సావిత్రిని పరిచయం చేస్తూ,

"మిస్. సావిత్రి! మా కాలేజీలో చదువుతున్నారు. ఈవిడ నా భార్య ! లలితా శివరాం!" అని అన్నాడు.

* * *

"నన్ను అర్థం చేసుకోవూ!"

సందేశ్

"కౌసల్యా సుప్రజారామా..."

అంటూ అతి శ్రావ్యంగా పాప గొంతు పూజగదిలోనుంచి వినిపిస్తూంటే,

రఘు ఉలిక్కిపడినట్టు నిద్రనుంచి లేచి అప్రయత్నంగానే భగవంతునికి చేతులు జోడించాడు. చక్కని ప్రభాత సమయంలో, స్తోత్రంతో మేలుకొన్న రఘు హృదయం ఏదో తెలియని ఆనందంతో పరవశించింది.

ఎంతో హుషారుగా కాలకృత్యాలు తీర్చుకొని గదిలో కొచ్చిన రఘూకి, అభ్యంగన స్నానంచేసి జారుముడి వేసుకొని తలలో పూజా పుష్పాలతోనూ, నుదుట పూజా కుంకుమతోను, ఒక చేతిలో టిఫిన్‌ప్లేటు, మరొక చేతిలో కాఫీకప్పు పట్టుకొని వస్తున్న చెల్లెలు పాపని చూసి దేవతాస్వరూపం కదలివస్తూందా అనిపించింది.

"ఏరా పాపా ! మీ వదిన ఇంకా లేవలేదా ?" ఆప్యాయంగా అన్నాడు రఘు. ఒక్కతే ఆడపిల్ల అవటం వలన ఇంట్లో అందరికీ పాపని "ఏరా" అని పిలవటం అలవాటు.

"లేదన్నయ్యా, పాపం రెండు రోజుల నుంచి బాగా అలసిపోయిందికదూ. నిద్ర పోతోంది. అందుకనే నేను లేపలేదు. ఏం లేపమంటావా ?"

"నీ యిష్టం. నేను లేపమన్నా ఇప్పటి నుంచీ పెత్తనమా అని నువ్వే పోట్లాడుకొంటావు. మీ ఆడవాళ్ళతో వచ్చిన చిక్కే ఇది" నవ్వుతూ అన్నాడు రఘు.

"అయితే అమ్మతో చెబుతాలే వదిన్ని అన్నయ్య పిలుస్తున్నాడు, త్వరగా లేపమని"

"మా పాప బంగారు తల్లి కదూ ! అమ్మతో మాత్రం చెప్పకు. అమ్మ వింటే మంచిరోజు చూడకుండా పెళ్ళికొడుకూ పెళ్ళికూతురు మాట్లాడుకోగూడదంటుంది."

"అలాగే అన్నయ్యా, ఆ సంగతి నువ్వు చెప్పాలా" అని పాప నవ్వుకొంటూ క్రిందకెళ్ళింది.

రఘు ఆ సంవత్సరమే ఎమ్. ఏ. ఫస్ట్‌క్లాస్‌లో ప్యాస్ అయి ఆర్ట్స్ కాలేజిలో లెక్చరర్‌గా పనిచేస్తున్నాడు. తండ్రి పరంధామయ్యగారు క్రిందటి సంవత్సరమే హెడ్‌మాస్టర్‌గా చేసి రిటైర్ అయినారు. కొద్దో గొప్పో పెద్దలు సంపాదించిన ఆస్తి ఉందిగాబట్టి హెడ్‌మాస్టర్‌గా చేసినా జీవితాన్ని ఇంతవరకూ

ఏలోటూ లేకుండా గౌరవంగానే గడుపుకొంటూ వచ్చారు. అన్నపూర్ణమ్మగారు కూడా పూర్వకాలం నాటి మనిషి. భర్తకూ పిల్లలకూ ఇంత వండిపెడుతూ, వారి సుఖదుఃఖాలకు తన జీవితాన్ని అంకితం చేయటం తప్పితే ఇంకేమీ తెలీని అమాయకురాలు.

రఘు పుట్టిన ఎనిమిదేళ్ళకు కాబోలు పాప పుట్టింది. తరువాత పిల్లలే లేరు. పాప అంటే ఇంట్లో అందరికి చాలా గారాబం. రఘుకి చెల్లెలంటే ప్రాణం. క్రిందటి సంవత్సరమే పరంధామయ్యగారు రిటైర్ అయిన వెంటనే పాపని పి. యు. సి. తో చదువు మాన్పించి వివాహం చేశారు. అతను హైదరాబాదు సెక్రెటేరియెట్ లో ఏదో పని చేస్తున్నాడు. కుర్రవాడు బుద్ధిమంతుడని, ఏదో దూరపు చుట్టరికమని, పెద్దగా ఆస్తి లేకపోయినా ఇచ్చారు.

రఘు గదిలో పడక్కుర్చీలో పడుకొని ఆలోచిస్తున్నాడు. సరిగ్గా ఇప్పటికి "రాజీ" తన జీవితంలో ప్రవేశించి రెండు రోజులయింది. పెళ్ళికి ముందు తన రాజీ ఇంత అప్సరసలా ఉంటుందని ఎన్నడూ ఊహించలేదు. అబ్బాయి బుద్ధిమంతుడని విన్నాము. "మాకూ ఒక్కతే పిల్ల గాబట్టి తెలిసినవారని మీ యింట్లో ఇస్తే మాకు తృప్తిగా ఉంటుంది" అని ఈశ్వరరావు గారు కబురు పంపించగానే, నాన్న తన భవిష్యత్తుదృష్ట్యా వెంటనే ఒప్పుకొన్నారు. నాన్న మాటకి తనకి ఎన్నడూ ఎదురు చెప్పటం అలవాటు లేదు. తనూ ఒప్పుకొన్నాడు. కట్నం మీద నాన్నకి తనకీ కూడా ఎన్నడూ దృష్టి లేదు. కాని నిన్నెవరో అనుకొంటున్నారు, ఏభై వేలట కట్నం. వినగానే చాలా ఆశ్చర్యమైంది. అంత డబ్బు ఎవరైనా కట్నంగా ఇస్తారా అని. తాము పాపకిచ్చింది ఎనిమిది వేలు, రెండెకరాలే కదా.

ఏమో అంతకట్నం తెచ్చుకొన్న రాజీ తనని ఎలా ట్రీట్ చేస్తుందో. తానెప్పుడూ పుట్టింట ఫ్రిజిడేర్లతోనూ, కార్లతోనూ పెరిగిన మనిషి. కాని మనిషిని చూస్తే ఆమె లాగానే ఆమె మనస్సు కూడా అతి సున్నితం అనిపిస్తుంది.

ఆలోచిస్తూనే రఘు అప్రయత్నంగా వాచ్ చూసుకొన్నాడు. అప్పుడే తొమ్మిది గంటలు అయిందే అనుకొంటూండగానే పక్కనఏదో ఓ రకమైన సెంటువాసన గుప్పుమన్నట్టుంటే తల ఎత్తి చూశాడు. రాజీ వచ్చి కూర్చుంది— [illegible] మిరుమిట్లు గొలుపుతూ, చేతిలో ఏదో పుస్తకం పట్టుకొని.

మొదటి సారిగా ఏమని పలకరించాలా అని అనుకొంటూనే అన్నాడు నవ్వుతూ,

"అమ్మాయిగారికి ఇప్పటికి తీరికయిందన్న మాట"

రాజీ నవ్వి "ఏం? ఇందాకటి నుంచీ మీరిక్కడ వెయిట్ చేస్తున్నారా?" అంది. గొంతుకేమిటో తమాషాగా ఉంది. మనిషంత సున్నితంగా లేదనిపించింది.

పచ్చటి పసిమిఛాయతో, విశిష్టమైన అంగసౌష్ఠవంతో, సౌందర్యదేవతలా వెలిగిపోతూంది ఆమె. విశాలమైన నల్లని కళ్ళు, సుతిమెత్తనగానున్న నాసిక, నున్నని బుగ్గలు, పల్చని పెదవులు, నల్లని వత్తయిన జుట్టు చూసిన కొద్దీ చూడాలనిపించే రూపం అనిపించింది.

కాని ఆ అందం చూసి ఎంత అబ్బురపడినా ఆ అలంకరణ చూసేటప్పటికి ఏమిటో జుగుప్సగా అనిపించింది రఘుకి. నడినెత్తిన పెద్ద సిగ. నుదుటిమీదకు పడేటట్టు కత్తిరించిన జుట్టు, పెద్ద పెద్ద జరీ పువ్వులున్న ఎర్రటి బెనారస్ చీర, అదే రంగు చోళీ, కుడిచేతికి ఒకే ఒక రాళ్ళగాజు, యెడమచేతికి స్క్వేర్ డయల్ వాచీ మెడలో ఎర్ర రాళ్ళ నెక్లెస్, చెవులకు వ్రేలాడుతూ వున్న ఎర్రరాళ్ళ పోగులు ఏమిటోగా అనిపించింది. ఉన్న అందం కూడా ఆ అలంకరణతో కృత్రిమంగా కనిపించసాగింది.

"మీకు పేంట్స్ వేసుకోవటం అలవాటు లేదా? పంచెలు వాడితారేమిటి అసహ్యంగా. ముసలివాళ్ళలాగా. అచ్చు పల్లెటూరి వాళ్ళలాగా వుంటారు."

ఏమిటో అంతచక్కటి వాతావరణంలో ఆ సంభాషణ అతనికంతగా నచ్చలేదు. అయినా నవ్వుతూనే అన్నాడు రాజీతో.

"నాకు గ్లాస్కోపంచె కట్టుకొని, తెల్లని షర్ట్ వేసుకున్నప్పటి అందం, హుందా, పేంట్ వేసుకొని ఇన్ షర్ట్ చేసుకోవడంలో కన్పించదు రాజీ. అయినా నీకు పేంట్స్ ఇష్టమయితే తప్పకుండా వేసుకుంటాను." తమాషాగా నవ్వింది రాజీ క్రిందపెదవి విరుస్తూ.

"నా కోసం మార్చుకొంటారా? అంటే ఇంకొకళ్ళకోసం మీ అలవాట్లను కూడా మార్చుకోగలరా? విచిత్రంగా వుంది" అంటూ లేచి నుంచొని, 'క్రిందకి వెళ్దాం పదండి, భోజనాలకి టైమయినట్టుంది' అంది.

"నువ్వెళ్ళు రాజీ, నేను వస్తానులే" అన్నాడు రఘు ఎటో చూస్తూ.

* * *

సాయంత్రం లేచేటప్పటికి ఇంట్లో అంతా హడావిడిగా వుంది. పాప పైకొచ్చి చెప్పింది రఘుతో, ఆ రోజు వాళ్ళిద్దరూ (రాజీ, రఘు) రాజీ వాళ్ళఊరు రేపల్లె వెళ్ళాలని, ఆరు గంటల కల్లా ప్రయాణమని.

అయిదున్నరకే తయారై క్రిందకి వెళ్ళాడు రఘు. అంతా రెడీగా వుంది టాక్సీ అదీ వచ్చి. పాప కార్లో ఏవో పెట్టిస్తూంది. పరంధామయ్యగారు వరండాలో కూర్చొని, ఎవరితోనో మాట్లాడుతున్నారు.

ఎవరో ముసలమ్మగారు అన్నారు. "ఇద్దరూ కలిసి నుంచోండి నాయనా, చూడాలని వుంది.

"చక్కని ఈడూ - జోడూ" రఘూ కదలబోయాడు. కాని రాజీ ఇటు ప్రక్కనైనా చూడకుండా, ఆవిడవంక ఒకసారి నిర్లక్ష్యంగా చూసి, తన ప్రక్కనున్న వాళ్ళ వాళ్ళతో మాట్లాడుతూ కూర్చుంది. రఘు తన ప్రయత్నం మానుకొన్నాడు.

అన్నపూర్ణమ్మగారు లోపలి నుంచి పసుపు కలిపిన గిన్నెతో వచ్చి,

"అమ్మా! రాజీ! చీర కొంచెం పైకితీయమ్మా. పాదాలకి పసుపు రాస్తాను" అన్నారు.

"వద్దండీ, చీర పాడయిపోతుంది, అందులో క్యూటెక్స్ కూడా వేసుకొన్నాను" అంటూ పాదం స్టైల్‌గా ముందుకు జరిపింది అందం చూసుకొంటూ.

సుమంగళత్వానికి చిహ్నంగా భావించే పసుపుని చీర పాడవుతుందని మానివేయటమా - నవ్వొచ్చింది రఘూకి. లోపలకివస్తూ ఈ సంభాషణ విన్న పాప, రఘువైపు చూసి కళ్ళతోనే చెప్పింది నవ్వవద్దన్నట్టు.

అన్నపూర్ణమ్మగారు ఇవేమీ పట్టించుకోకుండా ఏమిటో ఈ కాలపు పిల్లలు అని అమాయకంగా నవ్వుకొంటూ లోపలికివెళ్ళి, వేంకటేశ్వరస్వామి ఫలహారం, మంచినీళ్ళు తీసుకొచ్చి, రాజీచేతికి అందిస్తూ, "మీ యింట్లో నీళ్ళు చల్లగా యుగంలా ఉంటాయంటగామ్మా, పిచిడేర్ ఏదో ఉందంటకదూ" అన్నారు. రాజీ ఫక్కున నవ్వింది, రఘు వంక చూస్తూ. అతని మనస్సు చివుక్కుమంది. అమ్మ అంతటి పవిత్రమూర్తినా హేళనచేయడం. ఆమె ఇంగ్లీషు చదువులు చదవకపోవచ్చు, నేటి నవీన నాగరికత తెలియకపోవచ్చు. అంతమాత్రాన అమ్మవంటి నిర్మలమూర్తిని అపహాస్యం చేయడమా! రాజీ కళ్ళల్లోకి గంభీరంగా చూసి ఊరుకొన్నాడు రఘు.

పాప అంది "వదినా, హైద్రాబాద్ ఎప్పుడు వస్తారు? మేము ఎల్లుండి వెళ్ళిపోతున్నాము."

"మేమూ రేపు రాత్రికిబయలుదేరి హనీమూన్‌కి వెళ్తున్నాం పాపా. వచ్చాక వీలుంటే వస్తాం" అని "మీరెక్కడికి వెళ్ళారు హనీమూన్‌కి?" అంది.

పాప నవ్వి "మేమెక్కడికీ వెళ్ళలేదు వదినా" అంది. రాజీ ఆశ్చర్యపోయింది 'వెళ్ళలా' అంటూ.

రఘూకి అంతకంటే ఆశ్చర్యంగానే వుంది. ఈ హనీ మూన్ ప్రోగ్రామ్ ఏమిటో అతనికంతవరకూ తెలియదు. అయినా సెలవుకూడా ఒక నాలుగు రోజులకంటె ఎక్కువ లేదు.

అతనిలా ఆలోచిస్తుండగానే అన్నపూర్ణమ్మగారు లోపలనుంచి వచ్చి ముహూర్తం దాటిపోతుంది పదండి, పదండి అంటూ కంగారు పెట్టారు.

అందరితోనూ వెళ్ళొస్తాం అని చెప్పి బయలుదేరారు.

కార్లో చెప్పాడు రఘు రాజీతో తనకు సెలవులేదన్న సంగతి. రాజీ తను ఇదివరకెప్పుడూ తన ఫ్రెండ్స్‌ని, పెళ్ళిఅయ్యాక హనీమూన్‌కి వెళ్ళకపోతే, లైఫ్‌ని ఎంజాయ్ చెయ్యటం తెలీని వాళ్ళని, పిసినిగొట్టు వాళ్ళని ఏడిపిస్తుండేదట. ఇప్పుడు తను వెళ్ళకపోతే వాళ్ళు ఏడిపిస్తారని, వెళ్దాం బావా అంటూ గారాబంగా అడిగింది.

రఘు ఏడిపించటానికి అన్నాడు. "అంటే వాళ్ళకోసం మనకి వీలు లేకపోయినా వెళ్దామా?" రాజీ బుంగమూతి పెట్టింది. తను ఇదివరకన్నమాటని తిప్పి అన్నాడని.

రాజీ అడిగినదానికి కాదనలేక రేపల్లె వెళ్ళినవెంటనే బయలుదేరి వెళ్ళారు. రఘు సెలవు పొడిగించమని కాలేజికి, తమ ప్రయాణంగురించి యింటికి వ్రాశాడు. రఘు దగ్గర పెళ్ళికి వాళ్ళు వీళ్ళు పెట్టింది, జీతం అడ్వాన్స్‌గా తీసుకొన్నది ఏదో కొద్ది మొత్తం వుంది. రాజీ వాళ్ళింటి దగ్గరనుంచి తీసుకువచ్చింది.

హనీమూన్‌లో వున్న పదిహేను రోజుల్లోనూ, రఘూకి, రాజీ తనకెంతో దగ్గరగా వచ్చినట్లు, ఆమె దగ్గరలేకపోతే తాను ఒక్క నిమిషమన్నా బ్రతకగలనా అని అనిపించింది. ఆ మాటే రాజీతో చెప్పాలంటే నవ్వుతుందేమో. రాజీ నవ్వంటే రఘుకెంతో భయం. అదేమిటో తమాషాగా క్రిందపెదవి విరుస్తూ హేళనగా నవ్వినట్లుంటుంది. అది చూస్తే మనసంతా వెలితిగా అయిపోతుంది.

పదిహేను రోజులయిన వెంటనే బయలుదేరి రేపల్లె వచ్చి అక్కడ రాజీని దింపి రఘు ఇంటికి వచ్చేశాడు. వచ్చిన దగ్గరనుంచీ, రోజూ కాలేజికి వెళ్ళి వస్తున్నాడన్న మాటేగాని మనసంతా రాజీ దగ్గరేవుంది. అతను వ్రాసిన నాలుగైదు ఉత్తరాలకి రాజీ దగ్గరనుంచి జవాబు రాలేదు. ఏమయినా ఒంట్లో బాగుండలేదేమో, చూసివద్దాం అనుకొంటూండగానే ఉత్తరం వచ్చింది. వాళ్ళ పిన్నికూతురు వాళ్ళు ఢిల్లీ నుంచి వచ్చారట. వాళ్ళతో హడావిడిగా వుండటం వలన లెటర్ వ్రాయటానికి తీరిక లేదట.

ఆ లెటర్ చూడగానే రఘు మనసంతా ఏదోలా ఐపోయింది. ఎందుకు రాజీ ఇలా ప్రవర్తిస్తోంది? దాంపత్య జీవితం గురించి తానెంత మధురంగా ఊహించుకొన్నాడు. తామిద్దరూ - ఒకరిలో ఒకరు లీనమైపోవాలని, ఊహకందని తీయని అనురాగబంధమేదో ఇద్దరిమధ్యా అల్లుకుపోవాలని ఎన్నో కలలు కన్నాడే. రాజీ ఎందుకు దగ్గరికి వచ్చినట్లేవచ్చి దూరమయి పోతుంది? తనుకూడా చదువుకున్నదే గదా! భార్యా భర్తల మధ్య వుండవలసిన సున్నితమైన అనుబంధమెటువంటిదో తెలియదా?

ఆ తరువాత రెండు రోజులకు కాబోలు రాజీ వచ్చేసింది. ఈ సారి

ఎందుకనో, ఆమెతో వచ్చినవాళ్ళు వెంటనే వెళ్ళిపోయారు. రాజీని చూడగానే రఘు తన మనసులోని బాధనంతా మరిచిపోయాడు. రాత్రి ఎప్పుడవుతుందా, రాజీని ఎప్పుడు దగ్గరికి తీసుకొందామా అని ఎదురు చూస్తూ కుర్చున్నాడు. అన్నపూర్ణమ్మగారు మాత్రం రాజీని ఒక్క నిమిషం కూడా వదిలి పెట్టడం లేదు. అమ్మా, తల్లీ అంటూ— పాప కూడా వుంటే ఎంతో సరదాగా వుండేదనిపించింది రఘూకి. మొన్న వారం రోజులక్రితం పాప ఉత్తరం వ్రాసింది. ఎప్పుడొస్తారన్నయ్యా ఇక్కడికంటూ. వెంటనే వ్రాశాడు రఘు సెప్టెంబరు సెలవులలో తప్పక వస్తామంటూ.

ఆ రాత్రి అన్నపూర్ణమ్మగారు కొడుక్కీ, కోడలికీ కలిపే భోజనం వడ్డించారు. రఘు పైకి వెళ్ళేటప్పటికి గదంతా శోభాయమానంగా అలంకరించి వుంది. పాపం ఎప్పుడూ పైకిరాని అమ్మ ఆ రోజు గది సర్దటం కోసం అయాసపడుతూ వచ్చినట్లుంది, అని నవ్వుకొన్నాడు రఘు.

గది కిటికీవైపుకి కుర్చీలాక్కొని పేపరు తిరగవెస్తూ కూర్చున్నాడు రఘు. కాసేపటికి రాజీ వచ్చింది. సెంటు వాసనలను పరిమళించుకొంటూ, రఘూకి ఎక్కడో చదివినట్లు జ్ఞాపకం వచ్చింది. 'భార్య గాజుల శబ్దంవిని భర్త తిరిగిచూడటం' వగైరాలు. ఇక్కడ సెంటు ఘుమఘుమలతో రాజీ తన రాకను తెలియజేస్తూంది. నవ్వొచ్చింది రఘూకి. అమ్మ, పాప కూడా రెండు చేతులకూ నిండుగా గాజులు వేసుకొంటూంటారేమో, తనకి చిన్నప్పటినుంచీ కూడా ఆ గాజుల మృదుమధురమయిన గలగలమనే చప్పుడంటే ఎంతో యిష్టం. అని ఆలోచిస్తూనే, టేబుల్ మీద పాలగ్లాసు పెడుతున్న రాజీ చేతివంక చూశాడు. కుడిచేతికి గాజులే లేవు, ఎడమచేతికి వాచీ పెట్టింది! ఆశ్చర్యంతో దృష్టి పైకి పోనిచ్చాడు. శంఖంలాంటి మెడ నున్నగా మెరిసిపోతూంది. ఎక్కడా మంగళసూత్రం గాని, నల్లపూసలు గాని ఉన్న ఛాయలు కనిపించటం లేదు.

'రాజీ!' అన్నాడు అప్రయత్నంగా

'ఊ' అంది మంచం మీద కూర్చొని ఆవులిస్తూ.

"నీ మెడలో మంగళసూత్రం ఎక్కడన్నా పెట్టి మర్చిపోయావా రాజీ."

"లేదండీ చిరాగ్గా ఉందని తీసేశాను. అయినా ఏమిటి, మీకు ఆడవాళ్ళలాగా వస్తువులగొడవ పట్టుకొంది."

రఘు మనస్సు చివుక్కు మనిపించింది. భారతీయస్త్రీ ఎంతో పవిత్రంగా ఎంచుకొనే మంగళ సూత్రం చిరాగ్గా ఉందని తీసేసిందా? ఎంత నిర్లక్ష్యం? ఇదేనా నేటి నాగరికత నేర్పేది? రాజీవంక చూశాడు. నిశ్చింతగా కళ్ళు మూసుకొని పడుకొనుంది.

ఆశ్చర్యపోయాడు రఘు. ఇరవై రోజుల తర్వాత కలుసుకున్నామె, ఒక్క మాటన్నా మాట్లాడకుండా ఎలా నిద్ర పోగలుగుతూంది? తను కావాలనుకొంటే తనదగ్గరకే వస్తానన్న నిర్లక్ష్యమా.

ఆ మర్నాడు లేచేటప్పటికి బాగా పొద్దు పోయింది. ప్రక్కన చూస్తే రాజీ నిద్రపోతూంది. గబగబా రాజీని లేపి క్రిందకి వెళ్ళాడు రఘు. పరంధామయ్యగారు యింట్లో లేరు. అన్నపూర్ణమ్మగారు పూజ గదిలో ఉన్నారు. రఘు, రాజీ టిఫిన్ తీసుకొని పైకివచ్చారు. అతను తయారై కాలేజికి వెళ్ళేముందు అంది రాజీ.

"నాన్న చెప్పమన్నారు మీతో, చైర్మన్ కోటేశ్వరరావుగారిని కలుసుకొంటే, ఫారిన్ వెళ్ళే విషయంలో ఏదైనా సహాయం చేస్తారట."

"ఎవరి విషయం?" అన్నాడు.

"ఎవరి విషయమో అయితే మీతో ఎందుకు చెప్తాను? మన విషయమే."

"మనం ఫారిన్ వెళ్తున్నామా, అదెప్పుడూ" అన్నాడు రఘు నవ్వుతూ.

"మీకు ప్రతీదీ వేళాకోళంగానే వుంటుంది. పెళ్ళికి ముందు మా నాన్న మీ నాన్నతో చెప్పార

నుకొంటాను, మనిద్దరం కలిసి ఫారిన్ వెళ్ళాలని."

"ఇద్దరం కలిసి వెళ్ళటానికి మనమేమీ లక్షాధికార్లం కాదుగా రాజీ," అన్నాడు మెల్లగానే.

"మీరు కాకపోతే కాకపోవచ్చు" అంది రాజీ దురుసుగా.

'రాజీ!' అన్నాడు బాధగా, కొంచెం గట్టిగానే అన్నాడేమో.

"రాజీ! నువ్వు లక్షాధికారి కూతురివే కావచ్చు కాని, నేను ఒక సామాన్యుడినైన లెక్చరర్‌నని తెలిసే వివాహం చేసుకున్నావనుకొంటాను. ప్రతి విషయంలోనూ నీకే విధమయినలోటు రాకుండా వుండాలనే ప్రయత్నిస్తున్నాను. కాని నువ్వు నన్ను వీసమంతయినా అర్థం చేసుకోవటం లేదు. రాజీ. నువ్వు ఎన్నిచేసినా సహిస్తానేమోగాని నా అంతస్థును కించపరిస్తే మాత్రం సహించలేను రాజీ" అని క్రిందికి వచ్చేసి కాలేజికి వెళ్ళిపోయాడు.

ఆ రోజంతా క్లాసులో అన్యమనస్కుడుగానే వుండిపోయాడు.

ఆ తరువాత పదిహేను రోజులకు సెప్టెంబరు సెలవులకు పాప దగ్గరకు బయలుదేరారు హైద్రాబాదు. ఈ పదిహేనురోజులు ఒక మాదిరిగా ప్రశాంతంగానే గడిచాయని చెప్పుకోవచ్చు, ఎవరిమనస్సులోనూ తృప్తి సంతోషాలనేవి లేకపోయినా.

ఆరోజు హైద్రాబాదు చేరేటప్పటికి ట్రైన్ లేటయి, పాప వాళ్ళింటికి వెళ్ళేటప్పటికి సాయంత్రం అయిదున్నరఐంది. ముచ్చటగానున్న చిన్న ఇంటిముందు పచ్చగడ్డిలో పాప, పాపభర్త కూర్చొని నవ్వుకొంటూ కబుర్లు చెప్పుకొంటున్నారు. పాప జాజిపూల మాల అల్లుతూంది. ఆయన పేపర్లు చూస్తున్నాడు. వాళ్ళిద్దరినీ అలా చూడగానే ధన్యులనిపించింది రఘూ మనస్సుకి. ఇంతవరకూ తమకు ఒక్క సాయంత్రమన్నా యిలా గడిచిందా?

రాజీ ఎందుకనో ముభావంగానే వుంది. రఘూకిఅనిపించింది బహుశా ఫస్ట్‌క్లాస్‌లో తీసుకురాకుండా సెకండ్‌క్లాస్‌లో తీసుకువచ్చినందుకేమోనని.

వెళ్ళగానే స్నానాలు, భోజనాలు అయ్యాక కబుర్లు చెప్పుకొంటూ కూర్చున్నారు రఘు, పాప భర్త నారాయణ. రాజీ పడుకొంది. పాప ఏదో కూనిరాగం తీసుకొంటూ పనిచూసుకొంటూంది. పాప పాట విని చాలానాళ్ళయింది, మర్నాడు పాడించుకోవాలనుకొన్నాడురఘు.

ఇంతలో "పడకొండు అవుతూంది పడుకొందాం పదండి" అంటూ నారాయణ లోపలికి నడిచాడు.

ఆ రాత్రి అన్నా వదిన లిద్దరికీ పడగ్గది ప్రక్కనున్న హాల్లో ఉన్న వాటిల్లోనే మంచివి రెండు పక్కలు వేసి, తెల్లని దుప్పట్లు పరిచింది. సాంబ్రాణి పుల్లలు వెలిగించి, ఒక చిన్న టీ-పాయ్ మీద పాలు, మంచినీళ్ళు తీసుకొచ్చి పెట్టింది.

రఘు లోపలికి వచ్చేటప్పటికి రాజీ మంచంమీద ఒక ప్రక్కకు తిరిగి పడుకొని ఉంది. నిద్రపోతూంది, లేపటమెందుకని ప్రక్క మంచంమీద పడుకొన్నాడు. నిద్రకుపక్రమిస్తూ. ప్రయాణపు బడలికతో ఉన్నాడేమో వెంటనే నిద్రపట్టింది.

రాజీకెందుకో మధ్యరాత్రిలో మెలకువవచ్చిచూసేటప్పటికి పాపా వాళ్ళు పడుకొన్న పడగ్గదిలో లైట్ వెలుగుతూ కనిపించింది. ఇంతరాత్రిదాకా లైట్ వెలుగుతోందేమిటా అనుకొంటూండగానే ఏవో మాటలు వినిపించ సాగినాయి. ఆ మాటల్లో తనపేరు వినిపించేటప్పటికి శ్రద్ధగా ఆలకించ సాగింది:

పాప అంటూంది

"పెళ్ళయిన తర్వాత మొదటిసారిగా వచ్చారు అన్నయ్యా వదిన. ఏదో మనకు తగ్గట్టు బట్టలుపెడితే బాగుంటుందేమో అనిపిస్తుంది. ఏమంటారు?"

కొంచెం ఆగి అన్నాడు నారాయణ

"మనకొచ్చే 200 రూపాయల జీతంతో ఇష్టమొచ్చినట్లు ఖర్చుచేయడానికి కూడా ఎక్కడుంది సంధ్యా. మనకు వెనకాల పెద్ద ఆస్తులేమీ లేవుగదా. మొన్న రఘు పెళ్ళికి ఏదైనా ప్రెజంటు చేద్దామని తీసుకొన్న అప్పు ఇంకా తీర్చనేలేదు. అయినా వారికి కావలసినవి మన ప్రేమానురాగాలు గాని మనం ఎంతో బాధ పడుతూ ఇచ్చే బహుమతులు కావుగా సంధ్యా. అంతగా నీకు తప్పకుండా పెడదామని వుంటే మాత్రంచెప్పు సంధ్యా! ఎక్కడయినా అప్పు చేసి అయినా తీసుకువస్తాను."

పాపపేరు సంధ్య అని తనకింతవరకూ తెలియనే తెలియదే అనుకొంది రాజీ.

పాప మెల్లగా అంటుంది.

"ఛ ఊరుకోండి. మీరంత బాధపడతారంటే నేనసలు అడగకనేపోదును. ఏమైనా వీలుంటుందేమోనని అడిగానుకాని, మీకు వ్యతిరేకంగా, మీకు వీలు లేనప్పుడు నేనే పనీ చెయ్యను."

రాజీకి చటుక్కున జ్ఞాపకం వచ్చింది. రఘు ఒకసారి 'ఇద్దరం కలిసి ఫారిన్ వెళ్ళటానికి మనమేమీ లక్షాధికార్లం కాదుగదా' అన్నప్పుడు తాను దురుసుగా 'మీరు కాకపోతే కాకపోవచ్చు' అనటం రాజీ ఆలోచించసాగింది. పాప ఎలా సహించగలిగిందీ తన వాళ్ళకు ఏదో పెట్టుకొంటానంటే, వద్దు మనం అంతటి వాళ్ళంకాదని భర్త చెప్తుంటే. తనయితే ఏమాత్రం సరిపెట్టుకోగలిగేది కాదు. అయినా తనకేం పట్టింది సరిపెట్టుకోనేదాకా. తనకీ, పాపకీ పోలికా? అయినా వీళ్ళు పెట్టే ముష్టి బట్టలు ఎవరికి కావాలి? అనుకొంటూండగానే, పక్క గదిలోనుంచి కిలకిలమంటూ వాళ్ళ నవ్వులు వినిపించసాగినాయి. రాజీకి ఆశ్చర్యమయింది. ఇంతకు

ముందే గదా అలా మాట్లాడుకొన్నారు. అప్పుడే ఇద్దరూ కలిసి హాయిగా ఎలా నవ్వుకోగలుగుతున్నారో.

తన చెప్పటమూ జ్ఞాపకం లేదు, తనూ, రఘు కలిసి ఇంత హాయిగా నవ్వుకోవటం, కబుర్లు చెప్పుకోవటం. ఎప్పుడు చూసినా ఏదో ఒక ఆందోళనే సరిపోతూంది తనకు. ఫారిన్ వెళ్ళటానికి అతను సరిగ్గా ప్రయత్నించటం లేదనో, క్లబ్బుకి రోజూ ఎవరో ఒకరి కార్లో వెళ్ళవలసి వస్తూందని, సొంత కారుంటే బాగుండుననో, ఇంట్లో ఫోన్ పెట్టుకొని ఎప్పుడూ ఎవరో ఒకరికి ఫోన్ చేస్తూ సరదాగా కాలం గడపాలనో [illegible] ఒక గొడవ. ఆయన్ని [illegible] మనసుమంత స్థిమితపరులం కా[illegible] మాత్రం చాతనవును. మీవాళ్ళు [illegible]పోతే నా కట్నం డబ్బు ఉండేగదా అంతే కట్నం ఇచ్చింది నీకుగాని నాకుకాదు. అయినా అది వాడుకోవటం నా అభిమతం కాదంటూ లెక్చర్లు దంచటం. తన కోరికలన్నీ తీరిస్తే తను మాత్రం నవ్వుతూ సరదాగా కాలంగడపదూ. ఏమిటో ఒక సరదాలేదు పాడులేదు అని ఆలోచించుకొంటూనే నిద్రపోయింది.

తరువాత రెండు మూడురోజులు సినిమాలతోనూ షికార్లతోనూ సరిపోయింది. చాలా సరదాగా గడిచిపోయింది.

నాలుగో రోజున కాబోలు నలుగురు బయట కుర్చీలు వేసుకొని కూర్చున్నారు. భోజనాలయ్యాక

"పాపా! ఏదైనా పాటపాడరా, విని చాలానాళ్ళయింది" అన్నాడు రఘు.

"మీ చెల్లెలు పాడుతుంటే ఏవో లోకాల్లో తేలిపోతున్నట్లుంటుందండీ" పాప భర్త నారాయణ నవ్వుతూ అన్నాడు.

"ఛ ఊరుకోండి మీరు మరీను" అంటూ సిగ్గుపడింది పాప.

రాజీకి అనిపించింది, ఎంత ఆప్యాయంగా, నిర్మలంగా మాట్లాడుకొంటున్నారో వాళ్ళిదరూ అని.

కాని మరుక్షణం ఆమెలో ఉన్న అహంభావం కోడెత్రాచులా పైకొచ్చింది. వీళ్ళదీ ఒక జీవితమేనా? ఎప్పుడూ ఒకరి వెంట ఒకరు కూర్చొని నవ్వుకొంటూ కబుర్లు చెప్పుకొంటేనే సరిపోయిందా? నలుగురిలోనూ పలుకుబడి హోదా అక్కరలేదా? అవీ ఇవీ కొనాలని, క్లబ్బులకి వెళుతూ అక్కడ పెద్దపెద్ద వాళ్ళతో పరిచయం సంపాదించుకోవాలనీ వీళ్ళకి ఉండదా? వీళ్ళ మనస్తత్వం ఎలా ఉంటుందో? పాపని అడిగితే ఏమంటుందో? ఆమె ఏమనుకొన్నా సరే తను అడగాలని నిశ్చయించుకొంది.

కాని ఇంతనుకున్నా ఆమె మనసులో ఎక్కడో మినుకుమినుకు మంటూనే వుంది. "ఉన్నదాంట్లోనే సంతృప్తిగా ఒకరిపట్ల ఒకరికుండే పవిత్రానురాగంతో జీవితాన్ని నందనవనం చేసుకుంటున్నారని."

ఇంతలో పాప ఏదో ఎంకిపాట మొదలుపెట్టింది, తీయని గొంతుతో అందరూ తన్మయులై వింటున్నారు. ఆ పాటలో ఎంకి తన నాయుడు బావకోసం ఎదురుచూస్తూ, బావ లేక తాను ఒంటరిగా ఉన్నానని, తలచుకొంటే మనసు బరువవుతున్నదని, ఇకనైన ఇల్లు చేరవా అంటూ మధురాతి మధురంగా పాడుతుంది.

ఆ పాట వినగానే రఘుకి అనిపించింది. ఏనాడైనా తన రాజీ తనకోసం ఇలా ఎదురు చూసిందా? అయినా రాజీకి తనమీద మనసులో అనురాగం లేదేమో అనిపించగానే మనసు బాధతో గిలగిలలాడింది.

రాజీ ఆలోచించసాగింది. తన పెళ్ళయి ఇప్పటికి సరిగ్గా మూడు నెలలయింది. ఇంతవరకూ ఒక్క రోజైనా మనస్ఫూర్తిగా సంతోషంగా గడిపింది లేదు. ఏదేదో సాధించాలని, ఎక్కడెక్కడికో ఎగిరిపోవాలని, ఎవరికీ అందని స్వర్గసీమలో విహరించాలని ఆలోచించటం, అవి తీరటంలేదని బాధ తప్పితే, తనతో పోల్చటానికి వీలులేని వాళ్ళు పొందే సుఖసంతోషాలుకూడా తను పొందలేకపోతూంది. కారణం? తన తెలివి తక్కువతనమా లేక దురదృష్టమా?

ఏమిటి ఇలా వస్తున్నాయి ఆలోచనలు అనుకొంటూ రఘువంక తిరిగి చూసింది. రఘూ ఎప్పుడు వెళ్ళాడో క్రింద పచ్చగడ్డిలోకి వెళ్ళి వెల్లకిలా పండుకొని ఆకాశంలోకి చూస్తూ పాట వింటున్నాడు, తన్మయత్వంతో. ఎంత చక్కని పర్సనాలిటీ. చూడగానే అనిపించింది. చక్కని చామనిచాయ రంగులో, సరిపడ ఎత్తుతో, ఎప్పుడూ చిరునవ్వులు చిందించే ముఖంతో చూడగానే సంస్కారవంతుడైన యువకుడుగా ఆకర్షణీయంగా కనిపిస్తాడు. అందుకే కాబోలు [illegible] అంతా పడిచస్తారు రఘు అంటే. రాజీకి రఘుని అలా [illegible] బావా అంటూ [illegible] గుండెలమీద [illegible] అనిపించింది.

ఇంతలో పాప పాట పూర్తయింది. అందరూ ఆ తన్మయత్వంలో నుండి [illegible] తేరుకోలేదు. రాజీకేమిటో పిచ్చిగా తనకందరూ దూరమయిపోతున్నట్లూ, అందరూ తనవంక [illegible] చూస్తూ కేరింతలు కొడుతున్నట్లూ అనిపించసాగింది. ఏం? పాప తనకంటె ఎందులో ఎక్కువని అంత సుఖంగా నవ్వుతూ ఉంటుంది? రఘూబావ తనదగ్గరకివచ్చి తనను ఎందుకు బుజ్జగించరూ? "నీకు నేనున్నానురాజీ. నీకేం కావాలన్నా సమకూరుస్తా"నని ఎందుకనరూ? ఛీ, పాడు బ్రతుకు, సుఖంలేని జీవితంలా తయారైంది అనుకొంటూ దుఃఖం ముంచుకురాగా కుర్చీలోంచి లేచి వడివడిగా లోపలికెళ్ళి పోయింది.

పాప, నారాయణ మాట్లాడుకొంటూ కూర్చున్నారు.

కాసేపు కూర్చున్నాక నారాయణ గేటు వైపుకి, పాప లోపలికి

వెళ్ళారు. పాపకెక్కడా రాజీ కని పించలేదు. ఇల్లంతా వెతగ్గా బెడ్ రూమ్‌లో ఫేనూ, లైటున్నా లేకుండా మంచంమీద పడుకొనిఉంది. స్నానం చేయటానికి లేపుదామని లైట్ వేసే టప్పటికి రాజీ దిండులో తలదూర్చి ఏడుస్తూంది.

పాపఆశ్చర్య పోయింది "వదినా! ఏమయింది" ?

గబగబావెళ్ళి తలుపువేసి వచ్చి రాజీ పక్కన కూర్చొని బ్రతి మాలుతూంది.

"ఏం జరిగింది వదినా, చెప్పవూ! అన్నయ్య ఏమన్నా అన్నాడా."

ఎంతకీ రాజీ ఏమీ చెప్పక పోవ టంతో లేచి నుంచుని "నువ్వు చెప్పకపోతే అన్నయ్యని పిలుస్తాను" అంది పాప.

వద్దని పాప చెయ్యి పట్టుకొని కూర్చోబెట్టింది రాజీ కళ్ళు తుడుచు కొంటూ.

"అయితే మరిచెప్పు" అంటూ బల వంతం చేసింది పాప.

"ఏం చెప్పమంటావు ? ఏమీ లేదు. మనసంతా ఏమిటో చికాగ్గా ఉంది. నామీద నాకే అసహ్యం వేస్తూంది." అంటూ గబుక్కున మళ్ళా కళ్లనీళ్ళు పెట్టుకోసాగింది అమాయకంగా.

పాప చకితురాలై రాజీని దగ్గరకు తీసుకొని, "భయపెట్టి వదినా! నేను లేనూ నీకు. నీకూ నాకూ కూడా అక్కచెల్లెళ్ళు లేనందుకు మనమిద్ద రం అక్కచెల్లెళ్ళులా కలిసిపోవాలి. చెప్పువదినా" అంటూ కళ్ళనీళ్ళు తుడుస్తూంటే రాజీకి ఆశ్చర్యమైంది. ఇంచుమించు తన వయస్సేగదా, ఎంత ప్రేమగా పసిందాగా మాట్లాడు తోంది. ఇన్నాళ్ళూ తను ఎప్పుడైనా పాపతో సరిగ్గా మాట్లాడ గలిగిందీ? ఎందుకనో ఆనిముషంలో పాపంటే ఎనలేని ప్రేమగౌరవాలు కలిగి, తన మనస్సులో అశాంతికి కారణాలు, పెళ్లయిన దగ్గర్నుంచీ జరిగిన విషయాలు అన్నీ, తనతప్పులుకూడా ఉంచుకోకుండా పూసగుచ్చినట్టు చెప్పి, పాప ఒళ్ళో పడు కొని భోరుమని ఏడ్చేసింది. పాపకి కూడా కళ్లల్లో నీళ్ళు తిరిగాయి. మెల్లగా రాజీని లేపి కళ్ళుతుడిచి నుదుటిమీద చల్లగా ముద్దుపెట్టు కొని అంది :

"మా వదిన ఉత్త అమాయకు రాలు" అని కొంచెం సేపాగి,

"వదినా! నువ్వు అన్నయ్యని పూర్తిగా అర్థంచేసుకోలేదు వదినా. చిన్నప్పటినుంచీకూడా మేమిద్దరం అన్నా చెల్లెళ్లకంటె ఎక్కువగా స్నేహితులుగానే పెరిగాము. నేనెప్పుడు భగవంతుడిని ప్రార్థిం చినా, నా గురించి నేనెప్పుడూ కోరుకొనేదాన్ని కాదు. మా అన్నయ్య మనస్సు అతి సున్నితం. ఏ చిన్న బాధకూ తట్టుకోలేడు. అన్నయ్య నర్థంచేసుకొని అన్నివిధాలా సుఖ పెట్టగలిగే భార్య వచ్చేటట్లు చెయ్యి స్వామీ అని మొక్కుకొనే దాన్ని. అన్నయ్య మనసెంత సున్నితమంటే ఒక పనితో తన భవిష్యత్తు రూపు మారిపోతుందని తెలిసినా, అది మన కోసం చెయ్యమని అడిగిననాడు చెయ్యడానికికూడా వెనుకంజ వెయ్యడు. అలాగే అందరూ తన పట్ల కూడా ప్రవర్తించాలను కొంటాడు, దానికి ఏమాత్రపు తేడా వచ్చినా తట్టుకోలేడు. అందుకే నేనెపుడూ అంటూండే దాన్ని, ఇంత అతి మంచితనం పనికిరాదన్నయ్యా, జీవితంలో సుఖపడాలంటే కాస్త కఠినంగానే ఉండాలి. నీ మంచి తనాన్ని అర్థం చేసుకోకపోగా అలుసు చేస్తారంటే నవ్వి ఊరుకొనే వాడు.

నూరేళ్ళ బ్రతుకుల్ని పవిత్రంగా కలిపి ఉంచేది వివాహబంధం. ఒకరి కోసం ఒకరు అనుకొంటూ గడిపే ఈ జీవితం ఎంత తీయని అనుబం ధమో అంత పటిష్ఠమయినది. పెళ్ళి కాకపూర్వం ప్రతివారూ భవిష్య త్తును గురించి ఎన్నెన్నో తియ్యని కలలు కంటుంటారు. అవి నిజమయితే వారికంటె అదృష్టవంతులు మరొకరు ఉండబోరు. కాని అవి తీరని సమ యంలో, వాటిని తల్చుకొని బాధ పడుతూ కూర్చుంటే అది మానసిక పతనానికి, క్రమంగా జీవితంమీద విరక్తికి దారి తీస్తుంది. ఒకరి అలవా ట్లను ఒకరికనుకూలంగా మార్చు కొంటూ, అనురాగలతను పెంచు కొంటూ గడిపే జీవితంలో ఉండే తియ్యదనంఅనుభవించాలే కానిచెప్ప వలసినదికాదు వదినా. అన్నయ్యకి చిన్నప్పటినుంచీ, సింపుల్‌గా ఉండట మన్నా, మన అంతస్తుకు, మన

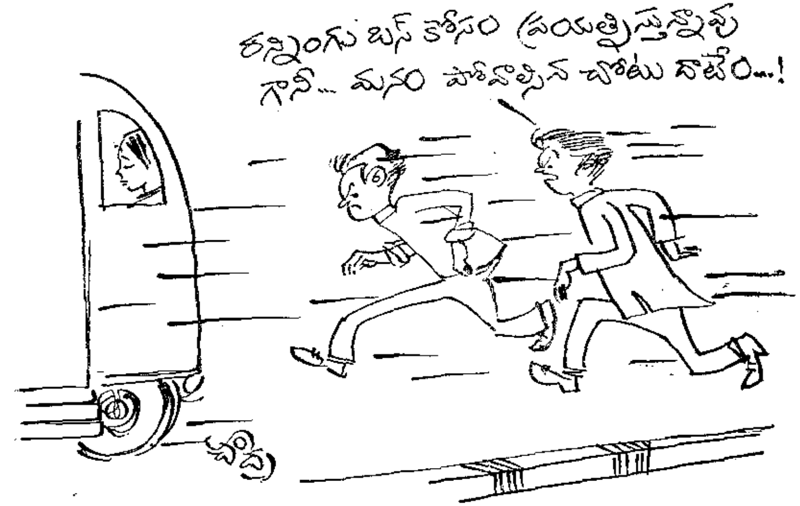

సంప్రదాయాలకు తగ్గట్టు లక్షణంగా అలంకరించుకోవటమన్నా ఎంతో ముచ్చటపడేవాడు. అలానే నేనెప్పుడు అలంకరించుకొన్నా 'పాపా! ఎంత బాగున్నావురా' అంటూ మెచ్చుకోనిక్షణం వుండేది గాదు. కాని నీకా పాత ఆచారాలకుతగ్గట్టు అలంకరించుకోవటంఇష్టం వుండదని నాకు తెలుసు. అయినా అన్నయ్యకోసం అన్నయ్యఇల్లాలుగా నీవు నీ ఇష్టాన్ని మార్చుకొని అన్నయ్య కోరినట్టు అలంకరించుకొన్నప్పుడు, అన్నయ్య ముఖంలోని సంతృప్తిని అనుభవం చేసుకోగలిగితే నీ మనసు పరవశించిపోతుంది వదినా."

అనావృష్టికి
గురైన
మనదేశ ప్రజలకు
తోడ్పడండి

విరాళాలు
నగదు రూపంలో కానీ
వస్తురూపంలో కానీ
ప్రధాన మంత్రి
కరువు సహాయకనిధి
క్యాబినెట్ సెక్రటేరియట్,
రాష్ట్రపతి భవన్,
న్యూ ఢిల్లీ—4 కు పంపండి.

DA 66/F 1

అంటూ ఎంతో ఆవేశంగా మాట్లాడిన పాప,రాజీ తన చేతులుపట్టుకొని "నా కంతా అగమ్యగోచరంగా ఉంది, నన్ను క్షమించవూ 'పాపా'" అంటూ దుఃఖించడం గుర్తించ లేకపోయింది.

పాప, "లేదు వదినా, నిన్ను నేను క్షమించటమేమిటి? ఆవేశంలో ఏదో మాట్లాడేసినట్టున్నాను, నువ్వు గాని, నీ మీద నాకు కోపమేమిటి. లే లేచి స్నానం చెయ్యి. వట్టి అమాయకురాలివి, వదినా నువ్వు. అన్నయ్యకి కూడా నీ మీదెప్పటికీ కోపం ఉండదు. కాని నేనెప్పుడూ రఘూ అన్నయ్య చెల్లెలుగా నిన్ను కోరేదొక్కటే వదినా. అన్నయ్య మనస్సు ఎంత చిన్న విషయంలోనైనా, నరే పొరపాటునైనా బాధించవద్దు. ఆ అశాంతికి తట్టుకోలేడు. ఎంత బాధఉన్నా మనసులో ఉంచుకొని బాధపడతాడు తప్పితే ఇతరులతో చెప్పుకోలేడు. అనురాగంతో అర్థంచేసుకుని సుఖపెట్టు. జీవితంలో ఎందరో కొందరికి మాత్రమే లభించే అదృష్టం నీ స్వంతం అని తెలుసుంది. అదృష్టం అనేది కాలగమంలో మన సమీపానికి వచిన్నప్పుడు దాని సౌరభాన్ని ఆఘ్రాణించటం నేర్చుకోవాలిగాని నిర్లక్ష్యంచేస్తే తర్వాత విచారించవలసి వస్తుంది' అంటూ రాజీ ముంగురులు సవరించి లైట్ తీసివేసి గది బయటకు వెళ్ళింది, వాళ్ళిద్దరూ ఏం చేస్తున్నారో చూద్దామని.

రాజీ మనసులో ఆలోచనలు సుడి

గుండంలా తిరుగుతున్నాయి. పాప చెప్పినదాంట్లో ఎంత నిజంఉంది. తన హృదయంలో ఉన్న అహంకారం, దౌర్బల్యమంతా కడిగివేసినట్లు, తన కంటిపొరలన్నీ తొలగిపోయినట్టు అనిపిస్తూంది. ఎదుట నున్న రఘూబావ వ్యక్తిత్వాన్ని గుర్తించేటట్టు చేసింది. తన పూర్వపు ప్రవర్తన గుర్తుతెచ్చుకుంటే తన మీద తనకే జుగుప్స కలుగుతూంది. ఎప్పుడూ ఫేషన్స్ గురించీ, నలుగురూ చెప్పుకోవాల్సిన గొప్పల గురించి తప్పితే ఏనాడైనా రఘూ బావ, గురించి ఆలోచించిందా! ఎప్పుడైనా రఘూ బావ వస్తారు వస్తారంటూ ఎదురు చూసిందా, వచ్చిన వెంటనే ఆప్యాయంగా పలుకరించింది కూడా ఎన్నడూ లేదే. ఎప్పుడు బావ ఏది చేయమన్నా ఏది అలంకరించుకోమని అడిగినా నిర్మొహమాటంగా తన కిష్టంలేదని చెప్పేదే. ఏ విషయంలో తాను బావని సంతృప్తి పరచినట్లు? బావ మనసుని అంతగా బాధపెట్టిన తనకు ఏ శిక్ష విధించినా పాపంలేదు. ఇంత చదువుకొన్నా పాప చెప్పేదాకా జీవితమంటే ఏమిటో, జీవితవిలువలేమిటో, జీవితాన్ని స్వర్గం చేసుకోవటం అన్నది తన చేతుల్లోనే ఉన్నదన్న సంగతికూడా తాను గుర్తించలేకపోయింది. ఏమైనా ఈ రాత్రికి బావ సన్నిధిలో క్షమాపణ కోరుకొని తన మనసు నిర్మలంగా

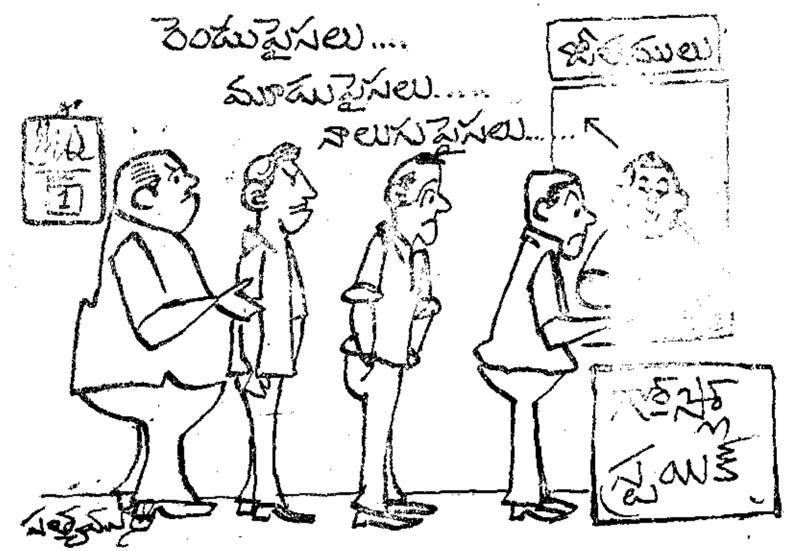

చేసుకోవాలని నిశ్చయించుకొంది రాజీ.

వెంటనే లేచివెళ్ళి చల్లని నీళ్లతో స్నానంచేసి జరీ చుక్కలున్న తెల్లని చందేరీ చీర, బిగువైన తెల్లని పట్టు బ్లౌజు వేసుకొని,ముచ్చటగా జడఅల్లి విరజాజులు ముడుచుకొంది. రెండు చేతులకూ నిండుగా ఎఱ్ఱటి గాజుల్ను, కాళ్ళకు చిన్నగా మ్రోగే మట్టెలు, మంగళసూత్రం, నల్లపూసలు, ఒక పేటముత్యాలదండ, చెవులకు ముత్యాలదిద్దులు, నుదుటిని ఎఱ్ఱని కుంకుమతో శోభనంనాటి పెళ్ళికూతురిలా, లక్ష్మీదేవిలాగా తయారైంది. తనప్రతిబింబంఅద్దంలో చూసుకొని రాజీ మురిసిపోయింది. ఎన్నో విధాలుగా అలంకరించుకొంది గాని ఇంతటి అందం వుందా ఏ అలంకరణలోనూ తనకి కన్పడలేదు.

ఇంతలో పాప రాజీచేతికి పాల గ్లాసు ఇద్దామని వచ్చి రాజీనిచూసి నివ్వెరబోయింది. చటుక్కున కౌగలించుకొని ముద్దుపెట్టుకొని అంది.

"మావదిన బంగారుబొమ్మకదూ. ఇవాళఅన్నయ్య నిన్నుచూసి మురిసి పోతాడులే" అంటూ ఏడిపించింది.

రాజీ సిగ్గుగా పాపని విడిపించుకొని పాలగ్లాసు తీసకొని గదిలోకి వెళ్ళింది. రఘూ మంచంమీద అటు తిరిగి పండుకొని ఉన్నాడు. గాజుల శబ్దం విని, 'పాపా!' అంటూ ఇటు తిరిగిచూసి నిర్ఘాంతపోయాడు. చందనపు బొమ్మలా వెలిగిపోతూంది తన రాజీ. రాజీ తలవంచుకొని, కాలితో నేలను రాస్తూ నుంచొని ఉంది. 'రాజీ!' అన్నాడు రఘూ ఎంతో మధురంగా. చటుక్కునతలెత్తి చూసింది. రాజీ కళ్ళల్లో నీళ్ళు సుడులు తిరుగుతున్నాయి, ఏ నిముషాన బయటకు వస్తాయో అన్నట్టు.

'రా రాజీ' అన్నాడు. ఇంకొకసారి రఘూ మంచంమీదనుంచి లేవబోతూ.

రాజీ చెంగునవెళ్ళి అతని గుండెల మీద వాలిపోయింది. 'నన్ను క్షమించరూ' అంటూ.

"ఏమిటి రాజీ ఏమయింది?" అంటూ ఆమె చుబుకం పట్టుకొని పైకెత్తాడు.

ఆమె కళ్ళు వర్షిస్తున్నాయి మేఘాల్లా.

"మీ మంచితనాన్ని ఇంతవరకూ గుర్తించలేకపోయాను. నన్ను క్షమించరూ" అంటూ కళ్ళు దించుకొంది.

"ఛ! నా పిచ్చిరాజీ! ఇప్పటి కయినా నన్నర్థం చేసుకొన్నావు అంతేచాలు. ఈరోజే మననిజమయిన తొలిరోజుకదూ"అంటూ దగ్గరకు తీసుకొని, మూసి వున్న కళ్ళను చుంబించాడు.

"సరే మనం ఫారిన్ ఎప్పుడు వెళ్దాంరాజీ"? అన్నాడు. పాప, రాజీ వాళ్ళ సంభాషణ విని కొంతవరకూ అర్థం చేసుకొన్న రఘూ రాజీని ఏడిపించటానికి

"ఛ! ఊరుకోండి" అంటూఅతని కౌగిలిలోకి ఒదిగిపోయింది రాజీ.

సెలయేటి గలగల

విహారి & శాలివాహన

[గత సంచిక తరువాయి]

13

శంకరం నిద్ర లేచేసరికి ఏడైంది. లేచి ఒక్కసారి ఒళ్ళు విరుచుకున్నాడు.

లోపల రేణుక వంటప్రయత్నంలో వున్నట్లుంది. రాత్రి తనకూ రేణూకూ జరిగిన సంభాషణ మనసులో మెదిలింది. అతనికి మనసు కలచివేసైంది.

ముఖం కడుక్కువచ్చి కుర్చీలో కూర్చున్న భర్తకు కాఫీ అందించింది రేణుక. అతను ఆమెవైపు చూడనే లేదు. ముభావంగా కాఫీ త్రాగటం మొదలెట్టాడు.

రేణుక అంది, "త్వరగా స్నానం కానీండి.ఈలోపల వంటయిపోతుంది. ఈరోజు కొంచెం పెందరాళే వెళ్ళాలి ఆఫీసుకి."

శంకరం మాట్లాడలేదు. కాఫీ గ్లాసు తీసుకుని లోపలికి వెళ్ళిపోయింది రేణుక.

రేణుక మాటల్లో అధికారపూరితమైన ఆజ్ఞాపన ధ్వనించింది శంకరానికి.

'ఈవిడ ఆజ్ఞను పాలించటానికి నేనేమైనా కాలేజీ విద్యార్థినా?"అనుకున్నాడు.

స్నానం ముగించుకుని డ్రెస్ వేసుకుని బయలుదేరాడు.

భర్త ఎక్కడికో వెళ్ళటానికి ఉద్యుక్తుడైనాడని కనిపెట్టిన రేణుక అక్కడికివచ్చి ''ఎక్కడికి వెళుతున్నారు'' అని ప్రశ్నించింది ఆశ్చర్యంగా చూస్తూ.

''కొంచెం పనుంది. బజారు వెళ్లిరావాలి'' శంకరం వీధిలోకి చూస్తూ అన్నాడు.

''ఇప్పుడు మీకు బజారులో పనేమిటో''.

భార్యవైపు తీక్షణంగా చూశాడు శంకరం. అతని ముఖంలో కోపం గూడుకట్టుకుంది.

"అంటే నీ వుద్దేశం నేనేమీ పనీపాటా లేనివాడిననేగా? నీవు చెప్పినట్లల్లా నడుచుకుంటూ నీ అడు